

Μάθηση σε νέα τεχνολογικά περιβάλλοντα

Ενότητα 8: Οι κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες
μάθησης

Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα
Τμήμα Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες μάθησης

Περιεχόμενα ενότητας

1. Οι κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες.
2. Οι κοινωνικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις.
3. Η κοινωνικοπολιτισμική θεωρία του L. Vygotsky (1896-1934).
4. Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης (Zone of Proximal Development).
5. Επιπτώσεις στην εκπαίδευση.
6. Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες & Εκπαιδευτικά λογισμικά.

Οι κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες

- ▶ εστιάζουν στην επικοινωνιακή και πολιτισμική διάσταση της μάθησης.
- ▶ υποστηρίζουν τη συνεργατική μάθηση.
- ▶ ενθαρρύνουν τη συνεργασία και την κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών.

Πρόδρομος: **L. Vygotsky**

«Τα ζώα απλώς αντιδρούν στο περιβάλλον ενώ ο άνθρωπος έχει την ικανότητα να μεταβάλλει το περιβάλλον για την εξυπηρέτηση των σκοπών του»

Οι κοινωνικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις (1/2)

- ▶ θεωρούν τις γνωστικές διεργασίες, όχι ως αυτόνομες οντότητες, αλλά, ως συστατικά ενός οργανωμένου συνόλου (του νου) ο οποίος λειτουργεί και αναπτύσσεται μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικο-πολιτισμικό περιβάλλον, ιστορικά προσδιορισμένο.
- ▶ βλέπουν τη μαθησιακή δραστηριότητα μόνο μέσα στο κοινωνικό, ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο διαδραματίζεται.

Οι κοινωνικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις (2/2)

- ▶ είναι συμβατές με όλη την νέα γενιά εκπαιδευτικών περιβαλλόντων.
- ▶ ενσωματώνουν ένα πλήθος δυνατοτήτων αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας των μαθητών.
- ▶ παρέχουν ένα θεωρητικό πλαίσιο για τη διδακτική εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρει το υπολογιστικό περιβάλλον μάθησης (Web2.0).

Η κοινωνικοπολιτισμική θεωρία του L. Vygotsky (1896-1934)

- **Η διαμεσολάβηση των ενηλίκων** (ανάδειξη του κοινωνικού περιβάλλοντος της μάθησης).
- **Ζώνη επικείμενης ανάπτυξης** (το εν δυνάμει εσωτερικό του μαθητή που βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση ανάπτυξης).
- **Η γλώσσα** (κωδικοποιημένες γλωσσικές συμβολικές μορφές για επικοινωνία και αναπαράσταση).
- **Γνωστική ανάπτυξη** (επιτυγχάνεται:
 - με τη διαμεσολάβηση των κοινωνικών γεγονότων και των πολιτισμικών εργαλείων,
 - με την εσωτερίκευσή τους).

Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης (Zone of Proximal Development) (1/2)

- ▶ Είναι η περιοχή δυνητικής ανάπτυξης του μαθητή.
- ▶ Ο μαθητής καθοδηγείται από τον εκπαιδευτικό ή από τους ικανότερους συμμαθητές του στα πλαίσια της εργασίας στις ομάδες.
- ▶ Η βοήθεια από τον εκπαιδευτικό συνίσταται σε νύξεις, οδηγίες, παραδείγματα, ενθαρρύνσεις κλπ.
- ▶ Σκοπός είναι ο μαθητής να αναπτύξει αυτονομία στη μάθηση.
- ▶ Σημαντική είναι η ιδέα των πλαισίων στήριξης (σκαλωσιά: scaffolding), που υποστηρίζουν τη σταδιακή μείωση της βοήθειας.

Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης (Zone of Proximal Development) (2/2)

Επιπτώσεις στην εκπαίδευση

- ▶ Πρέπει να δημιουργούνται στην τάξη καταστάσεις συνεργατικής μάθησης μεταξύ ομάδων με διαφορετικά επίπεδα ικανότητας (περισσότερο ικανοί μαθητές μαζί με λιγότερο).
 - ▶ Εφαρμογή της αρχής της σταδιακής μείωσης της βοήθειας (από τον εκπαιδευτικό) και η σταδιακή ανάληψη περισσότερων ευθυνών από τους μαθητές.
- [εδώ στηρίζεται η «υποβοηθούμενη ανακάλυψη»].

Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες & Εκπαιδευτικά λογισμικά

Οι κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες :

- επηρέασαν τον **τρόπο ένταξης** των εκπαιδευτικών λογισμικών στη διδακτική διαδικασία.
- υποστήριξαν την **ομαδοσυνεργατική μορφή** διδασκαλίας των μαθητών **με Τ.Π.Ε.**
- λίγα λογισμικά σχεδιάστηκαν με βάση τις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες.
- όλα τα σύγχρονα εκπαιδευτικά λογισμικά περιλαμβάνουν υπηρεσίες επικοινωνίας και συνεργασίας.

Σημείωμα Αναφοράς

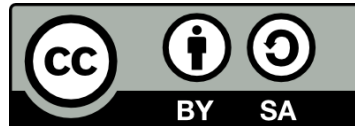
Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα. «Μάθηση σε νέα τεχνολογικά περιβάλλοντα. Ενότητα 8:Οι κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρίες μάθησης». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS171/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

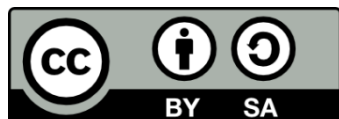
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Παναγιωτόπουλος Πέτρος
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

